

Vývojová dysfázie u školního dítěte

PaedDr. Milena Vránová

Dobrý start dítěte ve škole je předpokladem, že tam bude chodit rádo a bude mít chuť se vzdělávat. Vada nebo porucha řeči však může negativně ovlivnit školní úspěšnost dítěte. Pedagog by se měl již na začátku první třídy základní školy zajímat, zda dítě, které má jakoukoli vadu řeči, je v odborné logopedické péči, nejlépe u klinického logopeda. I během celé školní docházky je vhodné, aby se učitel informoval o průběhu logopedické terapie.

Typů vad řeči je mnoho. Některé, jako například dyslalie (vadná nebo nesprávná výslovnost hlásek), se mohou upravit poměrně rychle v průběhu první třídy, ale některé, jako je třeba vývojová dysfázie, vyžadují i několikaletá speciální logopedická cvičení. Pro děti s vývojovou dysfázií a jejich rodiče je náročné dlouhodobě pravidelně docházet na logopedii a každodenně cvičit, proto je žádoucí, aby pedagog vhodným způsobem podporoval děti i jejich rodiče v provádění řečových cvičení.

Jak může pedagog v základní škole pomoci dítěti, které má vadu řeči – vývojovou dysfázií?

Jednoduše řečeno porozuměním potřebám těchto dětí a rozvíjením řečových dovedností.

Co je vývojová dysfázie

Vývojová dysfázie není jen vadou řeči, ale zasahuje celou osobnost člověka. Příznaky se tedy projevují jednak v řeči, jednak v neverbálních oblastech. Nejjednodušší definici vývojové dysfázie uvádí Eva Škodová v publikaci *Klinická logopedie (2003)*: „Vývojová dysfázie je specificky narušený vývoj řeči, projevující se ztíženou schopností nebo neschopností naučit se verbálně komunikovat, i když podmínky pro rozvoj řeči jsou přiměřené.“ U dětí s vývojovou dysfázií se

Případ z logopedické ambulance

Nedávno jsem dostala do své péče sedmiletou holčičku, která vyslovovala všechny hlásky správně, ale měla problém, když chtěla něco sdělit. Řekla to takovým způsobem, že popletla koncovky slov a zpřeházela slovosled ve větě, takže byl problém pochopit, co vlastně chce říci. V mateřské škole docházela na logopedii k jedné paní učitelce, která měla kurz logopedického asistenta. Výslovnost spolu zvládly dobře, ale již nerozvíjely ostatní jazykové roviny. Teprve paní učitelka v první třídě doporučila matce zajít ještě ke klinickému logopedovi. Holčička i maminka jsou velmi snaživé, ale již je to pro ně velmi náročné. Každý den kromě školních povinností musejí provádět ještě logopedická cvičení na rozvoj všech jazykových rovin. Taktéž den co den musejí dohánět učivo ze školy, protože holčička ve škole nestíhá, jelikož často neporozumí zadání. Dítě je přetížené a unavené. Nyní ještě navštíví pedagogicko-psychologickou poradnu, jejíž pracovníci posoudí, zda pro holčičku nebude vhodný individuální plán.

řečové dráhy v mozku vyvíjejí odlišně než u jejich vrstevníků, což ovlivňuje i vývoj dalších dovedností. V odborné literatuře a také pro diagnostiku se používá dělení na **motorickou (expresivní) vývojovou dysfázii** a na **senzorickou (receptivní) vývojovou dysfázii**. V praxi jsem se však nikdy nesešla s dítětem, které by mělo čistě motorickou, nebo senzorickou vývojovou dysfázii. **Vždy se příznaky obou typů kombinují** a je přesnější hovořit o převažujících obtížích v motorické (expresivní), nebo v senzorické (receptivní) oblasti.

Děti s touto vadou mají problém s porozuměním řeči a následně i s celým vývojem řeči. Dobře se orientují podle situace, ve škole často sledují, co dělají spolužáci, protože si nejsou jisté, zda správně porozuměly pokynu učitele. Mnohé pochopí z logiky věci. Pokud ale nerozumějí slovním projevům okolí, může docházet k nedorozumění. U dětí s vývojovou dysfázií se vždy celkově vývoj řeči opožďuje a řeč se vyvíjí jinak než u ostatních dětí. Bez odborné pomoci se jejich řeč správně nerozvine a pak si následky ponесou po celý život. Vada řeči je totiž může omezit nejen ve studiu.

Děti s vývojovými dysfáziami často mívají nevyrovnaný celkový vývoj, a to i velmi inteligentní děti. Diagnostiku vývojové dysfázie provádí klinický logoped ve spolupráci s dalšími odborníky – lékaři (foniatry, dětskými neurology) a klinickými psychology. U školních dětí kliničtí logopedi také často spolupracují s psychology a speciálními pedagogy z pedagogicko-psychologických poraden.

Diagnostiku vývojové dysfázie provádí klinický logoped ve spolupráci s dalšími odborníky – lékaři (foniatry, dětskými neurology) a klinickými psychology.

Příznaky vývojové dysfázie v řeči

Vývoj řeči se opožďuje a vyvíjí se abnormálně, mohou být porušeny všechny jazykové roviny, příznaky se různě kombinují:

1. Foneticko-fonologická jazyková rovina

Dítě:

- nerozlišuje jednotlivé hlásky ve slově, přehazuje je;
- nesprávně vyslovuje;
- neporozumí složitějším slovním spojením – teprve když se toto spojení řekne pomalu, slovo po slově, pak „dešifruje“ jednotlivá slova a poté přichází na řadu porozumění významu.

Možnosti cvičení:

- » Procvičování fonemického sluchu, na počátku školní docházky jsou vhodné i hry typu slovního fotbalu.
- » Rozlišování měkkosti a tvrdosti slabik.
- » Rozlišování znělých a neznělých hlásek.
- » Sluchová analýza a syntéza slov.
- » Rozlišování hranice slov.

2. Morfologicko-syntaktická jazyková rovina

Dítě:

- nesprávně používá rody, pády, má problémy se shodou číslovky a podstatného jména apod.;
- nesprávně používá předložky a jejich vazby;
- přehazuje slovosled ve větě, mluví v jednoduchých větách, nepoužívá souvětí;
- často se opravuje, nedořikává věty, hledá vhodná slova, nemůže si na ně vzpomenout;
- nepoužívá zvrtná zájmena, neskloňuje osobní zájmena, málo používá přídavná jména atd.

Možnosti cvičení:

- » Velmi pomáhá, pokud dítě má dobrou techniku čtení a podaří se je motivovat, aby rádo četlo. Rodičům vysvětlují, že pokud si dítě začne samo číst, je vyhráno. **Čtenářské dovednosti** lze naučit různými způsoby, a proto je vhodné najít pro dítě s vývojovou dysfázií takový způsob učení se čtení, který mu nejvíce vyhovuje. A pokud to jde, použít i jinou metodu, než kterou se učí ve třídě ostatní děti. Z vlastní praxe vím, že například **genetická metoda většiny dětí s touto poruchou řeči nevyhovuje**. U dětí s vývojovou dysfázií by mělo být **čtení prioritou**.
- » Pro nácvik řečových cvičení pomáhá dobré **hlasité čtení**; rozhodně nejde o rychlost, ale o porozumění textu. Stále se mi stává, že musím dítě při čtení zpomalovat, protože dysfatické dítě musí ještě dekodovat, co čte. Je dobré tolerovat **individuální tempo**.
- » Texty by měly být přiměřené řečovým schopnostem dítěte, měly by odrážet konkrétní věci, události, které si děti mohou snadno představit, které samy prožívají. **Vhodné texty** procvičují potřebnou slovní zásobu a správná gramatická spojení, jež pak dítě může využít v běžné mluvě.
- » Je třeba procvičovat správné **gramatické tvary i písemně** – individuálně. Vhodné jsou opisy a přepisy slovních spojení, která dítěti činí problémy a nemohou si je zapamatovat. Volíme krátké texty. I v těchto případech je důležitá odpovídající stimulace, aby dítě nemělo pocit, že je to za trest.

- » Pochvala a povzbuzení přísluší i za malé zlepšení či snahu dítěte. Dítě s vývojovou dysfázií musí vynaložit při čtení a psaní více energie než ostatní děti. Přestávky s příjemným odreagováním pomohou udržet pozornost dítěte déle.

3. Lexikálně-sémantická jazyková rovina

- Pasivní slovník dítěte je podstatně větší než aktivní.
- Aktivní slovník je chudší.
- Dítě nepoužívá plně výstižně slova, zaměňuje významově podobná slova.
- Neporozumí významu některých slov.
- Řeč je informačně chudší.
- Dítě se vyjadřuje velmi jednoduše.
- Často vkládá slova, aby si pomohlo, např. jako, tak, tedy atd.
- Místo významových slov mnohdy používá ukazovací zájmena.

Možnosti cvičení:

- » Rozšiřování pasivního slovníku dítěte – poslech čtených pohádek, příběhů, audionahrávek; tiché čtení.
- » Rozšiřování aktivního slovníku dítěte – vlastní mluvní produkce, jako např. pojmenovávání, recitace, hlasité čtení, dramatizace.
- » Porozumění slovům – názorné vysvětlování pojmů; ověřit si, zda dítě rozumí výrazům, slovním spojením, větám, souvětím i souvislému textu (čtenému i slyšenému).
- » Důkladné procvičování nových pojmů v naukových předmětech.
- » Různá řečová cvičení, při kterých se zároveň zjišťuje, zda má dítě všechna slova v aktivním slovníku. To znamená, že pokud se dítěte zeptáme, je schopno dané slovo vhodně použít. Pokud ne, musíme slovo nacvičit, aby si je dítě zapamatovalo. A samozřejmě je nutné si ověřit porozumění danému slovu.

4. Pragmatická jazyková rovina

- Dítě se nedokáže jasně vyjádřit.
- Obtížně se učí souvislému řečovému projevu (dějovému vyprávění, popisu obrázků).
- Je omezena verbální komunikace s ostatními dětmi i s dospělými.

Možnosti cvičení:

- » Povzbuzovat k mluvnímu projevu; pokud se dítě vyjádří nepřehledně, citlivě zvolit vhodnější výraz, slovní obrat, nikdy dítě nezasměšňovat, i když je někdy opravdu těžké udržet vážnou tvář. Dítě však netuší,

že řeklo něco směšného, a velmi se ho dotkne, když se mu někdo směje za to, jak mluví. Nepochopí to, nerozumí tomu a jen se mu sráží sebevědomí. Pokud se uzavře a raději nebude mluvit ze strachu, že zase něco poplete, pak není šance nacvičit správné řečové stereotypy.

- » Nepospíchat na dítě, když chce něco říci, musí mít dostatek času na vybavení si pojmů.
- » Kontrolovat porozumění instrukcím a zadávaným úkolům.
- » Vyprávění o zážitcích.
- » Procvičování rozhovorů mezi žáky, mezi učitelem a žákem.
- » Vysvětlování i zdánlivě jednoduchých situací.
- » Podporovat souvislé řečové produkce na jakékoli téma, příhodně k tomu využívat právě probírané učivo.

Děti s vývojovou dysfázií často mívají **zkrácenou verbální paměť**, tzn. že se hůře učí texty z paměti, zvláště obsahují-li pro ně novou slovní zásobu. To bývá problém hlavně v naukových předmětech. Děti s vývojovou dysfázií rychle zapominají, pokud si dostatečně neopakují. Velmi důležité je pro ně časté opakování nových pojmů v klidné atmosféře, bez stresu. Dril není dnes příliš populární, ale u těchto dětí funguje. Slabší bývá i krátkodobá verbální paměť, kdy děti

nedokážou zopakovat rozvitou větu. Pokud větu opakují, pak často použijí podobné výrazy, přehodí nebo vynechají slova. I při procvičování krátkodobé či dlouhodobé verbální paměti se vyplatí zkontrolovat, zda dítě rozumí jednotlivým slovům, výrazům a celému kontextu. Není vhodná otázka: „Rozumíš tomu?“, ale vždy se zeptáme konkrétně na dané slovo a ujistíme se, že dítě jeho význam zná.

Projevem zkrácené verbální paměti je i **zhoršená výbavnost slov**. Dítě si nemůže vzpomenout na potřebné slovo, i když je zná. U těchto dětí pak také existuje riziko, že **při nevhodném výchovném působení se mohou objevit i příznaky koktavosti**. Ve školním věku jsou koktavostí ohroženy děti především při nástupu do školy a při velkých změnách ve výuce, častém střídání učitelů a při měnění požadavků na dítě.

Druhý případ z logopedické ambulance

Devítiletý chlapec, který navštěvuje třetí třídu, ke mně začal docházet na logopedická cvičení před rokem a půl. Již dříve byl dlouhodobě v logopedické péči, kde podle matky cvičili také jen správnou výslovnost. Nyní byl z důvodů výukových obtíží vyšetřen v PPP a následně odeslán na klinickou logopedii, neboť ve verbálních subtestech selhával. Rozumové schopnosti v subtestech, které byly zaměřeny na konkrétní a abstraktní myšlení, byly zcela v normě. Vyslovoval správně, ale ve složitějších slovech nebo spojeních však správnou výslovnost neuhlídal. V testu na porozumění řeči byl hluboko pod normou. Četl s technickými problémy, ale textu, který neměl složité větné konstrukce, porozuměl. Problém s porozuměním byl jen u slov, která neznal, nebo u složitějších větných konstrukcí, jimž by nerozuměl ani v mluveném slově. Souvislé vyprávění se nedařilo, také měl problém srozumitelně se vyjádřit, hledal slova, nevěděl, jak to říci. Terapie řeči byla zaměřena především na lexikálně-sémantickou a morfológico-syntaktickou jazykovou rovinu.

Cíleně jsme nacvičovali čtení, takže dnes čte již bez technických problémů. Zvládá se naučit vyprávět dějový příběh nebo popis v rozvítených větách a používat slova ve správných tvarech, sám však má ještě problém tyto věty formulovat. Již půl roku pracujeme i na písemném projevu, formulaci vět a myšlenek. Ukázka je z konce třetí třídy, jde o samostatnou práci. Z ukázky je patrné, jak chlapec tvoří věty i v mluveném projevu, ale pro časté opravování se uprostřed věty není vada tak nápadná jako v písemném projevu.

Příznaky vývojové dysfázie v ostatních oblastech

1. Zrakové vnímání u dítěte s vývojovou dysfázií

Většinou probíhá jako u ostatních dětí, mnohdy kompenzuje zhoršené sluchové vnímání. Problémem spíše bývá porucha pozornosti – pak dítě přehlédne některý detail. I zrakové vnímání je potřeba trénovat, aby se předešlo specifickým poruchám učení, jež vývojovou dysfázií často doprovázejí. Nejobvyklejším problémem je pravolevá orientace.

2. Sluchové vnímání u dítěte s vývojovou dysfázií

- Vždy se opoždí, a to na různých úrovních.
- Dochází ke zhoršené schopnosti rozlišovat slova, části slov ve větě, proto děti dělají v diktátech specifické chyby. Píší slova dohromady, nebo naopak nelogicky rozdělí jedno slovo na dvě.
- Dítě potřebuje delší čas, aby pochopilo, co se mu sděluje, zvláště pokud se jedná o delší mluvní projev nebo vysvětlování nových věcí. Potřebuje si to „přeložit do své řeči“ a porozumět.
- Dítě s vývojovou dysfázií spotřebuje na sluchové vnímání řeči velké množství energie, proto je důležité individuální tempo při učení se novým věcem, a to ve všech předmětech, a možnost krátké relaxace. Dítě se může rychleji unavit, a proto potřebuje častěji odpočívat. Je to obdobné, jako když cizinec musí komunikovat v jazyce, ze kterého ovládá jen základy.

Stejný je den se práci
 Takže si jdu do mámi práci.
 A tam nám nabídli opárskventi.
 A ja sem si som si, jahodi
 a jistky. Tak jsem to pol
 jak prastěny. Takže mydliše
 sem se dovradi jakou silu mám v
 šle. Posom jsem podival jak klenut
 IEGO. A poz kom som chel ukrást
 knku ale neboje, nchtelsem ji ukrást
 dor opravdy. A posom sem čekal
 dlouh se fronte proto že jsem
 chel namajevat oblity. Posom
 bylo divadlo o Červené Karkula
 a nepio semli libyl vlt.
 x Prostě to bylo boží, boží, boží
 KONEC

Automaticky se mozek po nějaké době vypne a člověk zkrátka přestane vnímat. Totéž prožívají děti se středně těžkou a těžkou vývojovou dysfázií každý den ve škole.

- Vyskytuje se zhoršená sluchová paměť.
- Ppožďuje se dozrávání fonemického sluchu, častým problémem je diferenciací sykavek, znělosti hlásek, měkkosti a tvrdosti slabik.

Možnosti cvičení:

- » **Hry na zrakové vnímání a zrakovou pozornost.**
V dnešní době existuje nepřeberná množství takovýchto her na počítačích a tabletech. Hlavní je, aby při těchto cvičeních děti opravdu procvičovaly zrakové vnímání a neřešily danou hru metodou pokus–omyl. Proto i u těchto her je důležité vedení pedagoga, případně rodičů.
- » Především v nižších ročnících **procvičování vizuomotoriky a grafomotoriky.**
- » **Hry na rozvoj sluchového vnímání,** porovnávání a diferencování hodně podobných zvuků. Opět lze využít aplikací pro počítač nebo tablet.
- » **Procvičování fonemického sluchu** v podobě analýzy a syntézy slov, která jsou přiměřeně náročná věku a schopnostem dítěte.
- » **Procvičování sluchové paměti.**

3. Poruchy pozornosti u dítěte s vývojovou dysfázií

Děti s vývojovou dysfázií často trpí výpadky pozornosti, krátkodobou pozorností a psychomotorickým neklidem. Přidá-li se k tomu fakt, že dítě z různých důvodů neporozumí pokynu, který pedagog řekne, může neprávem získat nálepkou zlobivého dítěte. Pokyny sděľujte těmto dětem jednoduchou větnou stavbou. Je však potřeba nacvičovat i pochopení věty, která obsahuje dvě a více informací najednou. Je ovšem nutné pohlídat si jednak oční kontakt s dítětem, jednak porozumění jednotlivým pokynům.

Možnosti cvičení:

- » Krátkodobá cvičení pozornosti i pomocí her.
- » Střídání činností, které vyžadují soustředění.
- » Při nácviku potřebné dovednosti zaujmout, využít pozitivní emoce.
- » Další cvičení jsou blíže popsána v příručkách věnujících se dětem s ADHD.

4. Poruchy orientace v prostoru a v čase u dítěte s vývojovou dysfázií

Zhoršená orientace v prostoru a v čase souvisí s porozuměním řeči. Pro dítě ve školním věku je těžké zapamatovat si a rozlišovat předpony u sloves.

Třetí případ z logopedické ambulance

Chlapec se středně těžkou vývojovou dysfázií, který má stále velké problémy i v oblasti lexikálně-sémantické a morfologicko-syntaktické, dochází na logopedii od raného dětství. Taktéž nezvládá diferencovat sykavky a nesprávně vyslovuje hlásky R, Ř.

Nácvik správné výslovnosti u dětí s vývojovou dysfázií se provádí, až když je obsahová stránka řeči rozvinutá a ony se dokážou dobře verbálně vyjadřovat v rozvitých větách. V terapii řeči rozhodně není nácvik artikulace u těchto dětí prioritou. Ačkoli se při logopedických sezeních vždy nějakým způsobem nacvičují i správná výslovnost, musí se hlavně přihlížet k celkovému řečovému vývoji dítěte.

Ke konci první třídy jeho rodiče přišli s přáním rychle ho naučit správně vyslovovat hlásku R, neboť paní učitelka si stěžuje, že chlapec místo R často píše L. A upozorňovali na jiné dítě, které už R umí a také ke mně docházelo. Rozdíl však spočíval v tom, že jimi zmiňované dítě mělo dyslalií, což znamená, že neumělo správně vyslovit některou hlásku. Všechny ostatní stránky řeči ale byly v normě, proto jsme se u něho mohli věnovat pouze nácviku správné výslovnosti, nácvik šel lehce a byl rychle zvládnut.

U chlapce s vývojovou dysfázií je však nácvik správné výslovnosti souhlásky R mnohem náročnější, proto jsem rodičům detailně vysvětlila, že naučit správně vyslovovat „R“ může být hodně rozdílné, a pokud je to v rámci vývojové dysfázie, pak se srovnává nesrovnatelně. Doporučila jsem jim, aby po dobu, než chlapec zvládne správnou výslovnost, požádali paní učitelku o shovívavost.

5. Vývoj motorických dovedností u dítěte s vývojovou dysfázií

Jak již bylo popsáno výše, celkový vývoj těchto dětí může probíhat odlišně než u jejich vrstevníků. Odlišnosti se vyskytují i ve vývoji motoriky, jsou velmi pestré, a navíc se ještě různě kombinují. Zhruba je lze zařadit do následujících skupin:

a) Poruchy koordinace v motorice u dítěte s vývojovou dysfázií

Od počátku vývoje může dítě vykazovat velkou neobratnost v hrubé i jemné motorice. Rehabilitace celé motoriky

by měla probíhat především v období předškolního věku. Pokud i nadále přetrvává ve škole, je vhodné motivovat dítě některým sportem. Pro nácvik koordinace pohybu jsou skvělé všechny **pálkové sporty a míčové hry**. K nácviku jemné motoriky se hodí například jednoduchá **výroba různých dekorativních předmětů z papíru nebo korálků**. Návodů ke zhotovování těchto věcí jsou snadno dostupné na internetu nebo v různých časopisech.

b) Poruchy grafomotoriky u dítěte s vývojovou dysfázií

- problémy s nácvikem psaní
- nesprávné držení tužky
- často i nečitelné písmo, někdy patrný až třes

Možnosti cvičení:

- » V první třídě potřebuje dítě více procvičovat psaní než ostatní spolužáci. Pokud se nácvik nedaří, je dobré jej rozdělit do několika kroků a procvičovat dovednosti v grafomotorice postupně. Přitom nesmíte zapomenout, že dítě je z ostatních činností již unavené, proto i nácvik psaní by neměl být dlouhý, ale častý.
- » Různá cvičení na obratnost prstů.
- » Kromě nácviku správného držení tužky je vhodné využít i speciální pomůcky, které jsou dostupné ve specializovaných prodejnách nebo na internetu.

Dítě, které správně vyslovuje a má diagnostikovanou vývojovou dysfázií, by mělo i nadále navštěvovat klinického logopeda, aby se upravily i ostatní jazykové roviny. Ty totiž mají přímý vliv na školní úspěšnost dítěte.

c) Poruchy koordinace v motorice mluvidel u dítěte s vývojovou dysfázií

- Velká neobratnost mluvidel, někdy se vyskytují až dysartrické rysy.
- Nebo naopak dítě ve školním věku nemusí mít již žádné problémy v motorice mluvidel. Tak tomu bývá u dětí, které mají vývojovou dysfázií s převahou příznaků v senzorycké oblasti. Tyto děti často již správně vyslovují všechny hlásky v první třídě, proto se většinou stane, že přestanou navštěvovat klinického logopeda. Dítě, které správně vyslovuje a má diagnostikovanou vývojovou dysfázií, by však mělo i nadále navštěvovat klinického logopeda, aby se upravily i ostatní jazykové roviny. Ty totiž mají přímý vliv na školní úspěšnost dítěte.

Možnosti cvičení:

- » Nácvik správné výslovnosti pod vedením klinického logopeda, který při těchto cvičeních běžně procvičuje i motoriku mluvidel.
- » Děti s vadnou výslovností mají problémy i s čitelným psaním, proto pomoc učitele spočívá hlavně v povzbuzování a v nácviku psaní jako takového.

Závěrečné doporučení

Vývojová dysfázie je vada řeči, která ovlivňuje úspěšnost dítěte víceméně ve všech předmětech ve škole. Často je tato vada doprovázena specifickými poruchami učení – dyslexií, dysgrafií, dysortografií, někdy i dyskalkulií. Tento příspěvek představuje pouhý náhled do velice složité problematiky.

Jak je zřejmé z výše uvedeného, bývá u dětí s takovými problémy skutečně obtížné vybudovat zdravé sebevědomí. Nicméně i lidé s touto vadou řeči mohou být nakonec úspěšní, vystudovat vysokou školu a plně se zařadit do pracovního života i ve vysokých funkcích.

Dnešní **diagnostické a terapeutické možnosti** jsou mnohem lepší než dříve, proto je důležité, aby děti s vývojovou dysfázií docházely i na základní škole do odborné logopedické péče, a měly tak možnost kompenzovat svou řečovou vadu. Pokud je ve vaší třídě dítě, jež vykazuje příznaky vývojové dysfázie, spojte se s klinickým logopedem, který má dítě v péči. Pokud dítě v logopedické péči dosud není, doporučte ji rodičům dítěte. Ostatně i **podle § 23 zákona č. 96/2004 Sb.** mohou logopedickou péči provádět pouze **logopedi a kliničtí logopedi ve zdravotnictví**, protože logopedie je zdravotnickým povoláním. Kliničtí logopedi spolupracují s dalšími odborníky, kteří mohou dítěti pomoci, jako např. **foniatr, neurolog, psycholog**, a tak mohou nabídnout ucelenou logopedickou péči.

U dítěte s vývojovou dysfázií je terapie zaměřena na celou jeho osobnost. Klinický logoped speciálními cvičeními rozvíjí motoriku dítěte, včetně orofaciální motoriky, sluchové a zrakové vnímání, všechny jazykové roviny a porozumění rozvitým větám i jednotlivým slovům, verbální paměť a pozornost. Zároveň samozřejmě provádí i artikulační cvičení.

Spolupráce klinického logopeda s pedagogem ze základní školy je pro dítě s vývojovou dysfázií velmi prospěšná – učitel dítě dobře zná a může některé postupy propojit s výukou. Taktéž spolupráce speciálního pedagoga a klinického logopeda je výhodná pro všechny zúčastněné.

Autorka působí jako klinická logopedka